

OD REDAKCJI

Niniejszy zeszyt „Terminusa” ma charakter miscellaneów. Otwiera go artykuł Doroty Masłej, stanowiący wnikliwą i całościową analizę karty 190v z rękopisu Jakuba z Piotrkowa (zbiory BJ, sygn. 1297). Autorka poddała oglądowi wszystkie komponenty karty oraz podjęła próbę rekonstrukcji kolejności, w jakiej je zapisywano, identyfikując tym samym prawdopodobne etapy działania skryby. Wnioski są niezwykle ciekawe, okazuje się bowiem, iż najprawdopodobniej karty używano fragmentarycznie, wybiórczo, uzależniając sposób jej wykorzystania od zamierzonych celów czy zmieniających się adresatów wykładu. Widać zatem, że zabytki związane ściśle z oralnością średniowiecza nie tyle stanowiły kompletne i domknięte teksty, co dopiero każdorazowo stawały się tekstami w procesie głośnej realizacji. Jako drugi w kolejności drukujemy artykuł Justyny Kowalik, poświęcony polskimi, renesansowym adaptacjom dialogu Erazma z Rotterdamu *Senatulus sive Gynaikosynedrion*. Autorka przekonująco wykazuje, że dwa polskie teksty: anonimowy *Senatulus to jest sjem niewieści* z 1543 roku oraz *Sjem niewieści* Marcina Bielskiego z 1566/1567 roku, stanowią niejako kontynuację dialogu Rotterdamczyka, rozwijając zapożyczony motyw sejmujących kobiet. Wzorem Erazma, pomysł kobiecego spotkania posłużył obu polskim pisarzom za pretekst do zwrócenia uwagi na polityczne, społeczne i gospodarcze problemy ówczesnej Rzeczypospolitej oraz sformułowania własnych programów naprawczych. Trzeci i zarazem ostatni z tekstów publikowanych w dziale „Rozprawy” przybliży w ujęciu komparatystycznym biblijny epos kalwińskiego poety Guillaume’a Salluste’a du Bartasa *La Judit* (1574) oraz jego polską parafrazę pióra Rafała Lesz-

czyńskiego, przywódcy wielkopolskich kalwinistów. Barbara Marczuk poddała analizie oba utwory, przyglądając się metodzie parafrazy i wykazując niezależność Leszczyńskiego wobec ideologicznych intencji dzieła du Bartasa.

Tradycyjnie też prezentujemy omówienia i recenzje nowszych publikacji. Tym razem Jakub Koryl poddał oglądowi i ocenie książkę Pawła Stępnia, *Śmiech w czasach ostatecznych. Tematyka religijna w „Figlikach” Mikołaja Reja* (Warszawa 2013).

Z życzeniami przyjemnej lektury,

Magdalena Ryszka-Kurczab

Editor's note

The current issue of *Terminus* contains a chapter from an as yet unpublished work: *Z dziejów staropolskiej oprawy książkowej* (On the history of old-Polish bookbinding), by the late Anna Lewicka-Kamińska, a brilliant Polish historian of the ancient book. The magnum opus of this outstanding expert on the craft of bookbinding still awaits publication of the complete text. Thanks to Dr Jacek Partyka, who edited and prepared for print one of the nine chapters of this voluminous typescript (BJ Przyb. 32/80), we can now present you with a fragment of this erudite text.

The aforementioned chapter, entitled *Dzieje rzemiosła introligatorskiego* (The history of the bookbinding craft), is here published in two parts. The first one concerns the shaping of the book block as well as the making and tooling of the covers with incised or embossed ornamental designs. It also discusses the basic ornamental elements and schemes together with finishing tools. The second part further explores the subject of book bindings (e.g. the ornamental designs on the spines, bosses, book shrines) and contains historical information on the development of the bookbinding profession.

The third paper, contained in this issue under “Dissertations and Essays”, is also concerned with the history of books. Magdalena Komorowska has analysed Polish postills dated 1550–1699, paying special attention to the editorial frame and typographical design. The author has thoroughly investigated how editorial conventions of Bible commentaries changed over the course of history and raised a number of interesting questions concerning the shape of editorial patterns as well as their complex background.

The “Reviews” section contains Wojciech Ryczek’s penetrating discussion on an anthology: *Kazania pasyjne* (Passion sermons) edited by Janusz Gruchała and Kazimierz Panuś, published last year.

May this read be an enjoyable a fruitful one!

Magdalena Ryszka-Kurczab